

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΔΕΙΚΤΗ
**INT03. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΤΟΣ ΣΕ
ΤΕΡΜΑΤΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ**

Όνομασία δείκτη	Εμπορευματικός Φόρτος σε Τερματικούς Σταθμούς
Κωδικός	INT03
Ορισμός	Ο δείκτης αναφέρεται στον ετήσιο εμπορευματικό φόρτο που διαχειρίζονται οι κύριοι τερματικοί και εμπορευματικοί σταθμοί στη ζώνη επιδράσεων καθώς και στον ετήσιο αριθμό εμπορευματοκιβωτίων που διαχειρίζονται οι σταθμοί αυτοί. Οι κατηγορίες των σταθμών είναι: α) Θαλάσσιοι λιμένες και β) Ποτάμιοι λιμένες.
Τυπική Μορφή	Φόρτος εμπορευμάτων και εμπορευματοκιβωτίων / Διαχρονική ποσοστιαία μεταβολή φόρτου εμπορευμάτων και εμπορευματοκιβωτίων Πίνακας τιμών φόρτου εμπορευμάτων και εμπορευματοκιβωτίων σε κάθε σταθμό για κάθε κατηγορία σταθμού
Μονάδες Μέτρησης	Χιλιάδες τόνοι ανά έτος \ Χιλιάδες τόνοι εμπορευματοκιβωτίων ανά έτος \ Ποσοστό (%) συνολικού φόρτου που αφορά διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων
Χωρική Αναφορά	Ζώνη Επιδράσεων V
Συχνότητα Μέτρησης	Βραχυπρόθεσμα: 1 έτος
Σκοπιμότητα	Μελέτη της εξέλιξης του εμπορευματικού φόρτου και ειδικότερα των εμπορευματοκιβωτίων (ως κύρια διατροφική μονάδα φόρτωσης) που διαχειρίζονται οι τερματικοί σταθμοί, οι οποίοι συνδέονται με το οδικό δίκτυο της διασυννοριακής ζώνης επιδράσεων
Στόχοι πολιτικής	Διατροφικότητα
Προδιαγραφές	-
Δεδομένα	Εμπορευματικός φόρτος
Πηγές	Eurostat Εθνικές στατιστικές υπηρεσίες Στατιστικά δεδομένα τερματικών σταθμών
Προβλήματα	Ο υπολογισμός του δείκτη απαιτεί συμβατότητα στη μεθοδολογία παρακολούθησης και καταγραφής των δεδομένων από τους σταθμούς. Παρατηρείται κατά περίπτωση έλλειψη πρωτογενών δεδομένων
Σχόλια	Ο δείκτης συμβάλλει στη διερεύνηση της δυναμικής των κύριων σταθμών διατροφικής διακίνησης εμπορευμάτων σε σύνδεση με το οδικό δίκτυο της ζώνης επιδράσεων

Υπολογισμός δείκτη

Ο δείκτης υπολογίστηκε για χρονική περίοδο 8ετίας με πιο πρόσφατο έτος αναφοράς το 2012 (όπου εμφανίστηκε η μεγαλύτερη συγκέντρωση δεδομένων τόσο για το δείκτη INT02 όσο και για το δείκτη INT03) ενδιάμεσο έτος αναφοράς το 2008 και έτος αφετηρίας το 2004.

Γενικά, παρουσιάζεται πληρότητα δεδομένων για τον εμπορευματικό φόρτο σε κύριους θαλάσσιους λιμένες. Αντίθετα, δεν υπάρχουν συμβατά δεδομένα για τους ποτάμιους λιμένες. Σχετικά δεδομένα βρέθηκαν για την εμπορευματική κίνηση στους πλωτούς ποτάμιους άξονες της Βουλγαρίας, τα οποία παρατίθενται στο τέλος της Ενότητας.

Στο σύνολο του δικτύου λιμένων της Ζώνης Επιδράσεων κατά το 2012 διαχειρίστηκε εμπορευματικό φόρτο αντίστοιχο του 0,6% της ΕΕ28 και περίπου ίσο με το φόρτο που μετακινήθηκε μέσω του λιμενικού δικτύου του Βελγίου την ίδια χρονιά. Μεγάλη διαφοροποίηση παρουσιάζεται ανάμεσα στους εμπορευματικούς φόρτους που διαχειρίζονται οι κύριοι εμπορικοί λιμένες της περιοχής. Σύμφωνα με τα δεδομένα του 2012, η εμπορευματική κίνηση των θαλάσσιων λιμένων μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε 3 κλίμακες βάσει του εύρους της επιβατικής κίνησης:

1. Λιμένες με κίνηση άνω των 35×10^3 τόνοι/έτος. Στην κατηγορία αυτή ανήκει ο λιμένας του Τάραντα και του Πειραιά, ο οποίος όμως εμφανίζει διαχρονικά μία έντονη διακύμανση που απαιτεί ειδική διερεύνηση.
2. Λιμένες με κίνηση της τάξης των $10-20 \times 10^3$ τόνοι/έτος. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι λιμένες Βάρνα, Μπουργκάς, Θεσσαλονίκη, Άγιοι Θεόδωροι, Ελευσίνα, Μέγαρο, Μπρίντιζι και Τεκίρνταγκ.
3. Υπόλοιποι λιμένες, οι οποίοι παρουσιάζουν μεγάλη διαφοροποίηση ως προς τις τιμές του εμπορευματικού φόρτου από 5.051.000 τόνοι/έτος για το λιμένα του Βόλου έως 907.000 τόνοι/έτος για το λιμένα της Χαλκίδας.

Μεγάλη είναι και η διαφοροποίηση στη διαχρονική μεταβολή του συνολικού φόρτου, τόσο για κάθε λιμένα ξεχωριστά ανάμεσα στις δύο χρονικές περιόδους αναφοράς (2004-2008 και 2008-2012) όσο και ανάμεσα σε διαφορετικούς λιμένες στην ίδια χρονική περίοδο. Αξίζει να αναφερθεί ότι μείωση άνω του 30% για την περίοδο 2008-2012 εμφανίζεται στο λιμένα της Ηγουμενίτσας, στη δυτική απόληξη της Εγνατίας, αλλά και στον ανταγωνιστικό-συμπληρωματικό λιμένα των Πατρών.

Στα απομακρυσμένα άκρα της νοητής επέκτασης του άξονα, δηλαδή στο λιμένα της Κωνσταντινούπολης στα ανατολικά και του Μπάρι στα δυτικά, τα οποία διαχειρίστηκαν ετήσιο φόρτο άνω των 3.000×10^3 τόνων κατά το 2012, εμφανίζεται για την ίδια περίοδο μείωση της τάξης του 25% και αύξηση της τάξης του 35% αντίστοιχα. Επίσης, σημαντική μείωση της τάξης του 29% παρουσιάζει ο λιμένας του Τάραντα.

Περιορισμένος είναι ο φόρτος που διακινούν οι εν λόγω λιμένες σε εμπορευματοκιβώτια, τα οποία αποτελούν τη βασική μονάδα φόρτωσης σε διατροφική μετακίνηση, ενώ μεγάλη διαφοροποίηση παρουσιάζει η διαχρονική εξέλιξή τους. Κατά το 2012, φόρτο σε εμπορευματοκιβώτια μεγαλύτερο από 1.000.000 τόνους/έτος εμφανίζουν κατά σειρά κατάταξης οι λιμένες: 1. Πειραιάς, που είναι ο μόνος λιμένας με σημαντική κίνηση σε εμπορευματοκιβώτια (άνω των 30×10^6 τόνοι/έτος) αλλά που, λόγω της έντονης διαχρονικής μεταβολής, αξίζει περαιτέρω διερεύνησης, 2. Θεσσαλονίκη, 3. Βάρνα, 4. Τάραντα και Κωνσταντινούπολη.

Σχετικά με τις εμπορευματικές μετακινήσεις μέσω χερσαίων δικτύων επαρκή και συμβατά δεδομένα αναφέρονται μόνο σε εθνικό επίπεδο. Υψηλότερο εμπορευματικό έργο μέσω σιδηροδρόμου παράγεται στην Τουρκία, στη Βουλγαρία και στην Ιταλία ενώ ιδιαίτερα χαμηλό είναι το έργο που παράγεται στη ΠΓΔΜ και στην Αλβανία, όπου παρουσιάζονται ασυνέχειες στο δίκτυο, αλλά και στην Ελλάδα, όπου το δίκτυο δεν καλύπτει το σύνολο της ηπειρωτικής χώρας. Ιδιαίτερα στην Ελλάδα, το ποσοστό των σιδηροδρομικών μεταφορών που αντιστοιχεί σε διεθνείς μετακινήσεις είναι υψηλό. Σε κάθε περίπτωση, όπου υπάρχουν διαθέσιμα

δεδομένα, το αντίστοιχο έργο μέσω του οδικού δικτύου παρουσιάζεται πολύ υψηλότερο από αυτό του σιδηρόδρομου.

Πίνακας 3.
Εμπορευματικό έργο στο χερσαίο δίκτυο των χωρών της Ζώνης Επιδράσεων V

Δίκτυο	Χώρα	Εμπορευματικό έργο (10 ⁶ τονοχιλιόμετρα)			Ποσοστό σε διεθνείς μεταφορές (%)		
		Έτος			Έτος		
		2004	2008	2012	2004	2008	2012
Σιδ/κό	Αλβανία*	-	52,000	25,000	-	-	-
	Βουλγαρία	-	4693,000	2907,000	-	18,2%	16,2%
	Ελλάδα	592,000	786,000	283,000	56,6%	73,7%	83,4%
	Ιταλία	22183,000	23831,000	20244,000	47,6%	47,8%	50,3%
	ΠΓΔΜ	-	-	423,000	-	-	58,6%
	Τουρκία	9332,000	10552,000	11223,000	11,2%	12,4%	6,6%
Οδικό	Βουλγαρία	-	15322,000	24372,000	-	-	-
	Ελλάδα	36773,000	28850,000	20839,000	-	-	-
	Ιταλία	196980,000	180461,000	124015,000	-	-	-
	ΠΓΔΜ	-	-	-	-	-	-
	Τουρκία	-	-	-	-	-	-

* Αλβανική Στατιστική Αρχή(Instat) (<http://www.instat.gov.al/en/figures/statistical-databases.aspx>).

Επιπρόσθετα, πρέπει να αναφερθεί ότι στη Ζώνη Επιδράσεων παρουσιάζονται εμπορευματικές ροές στο ποτάμιο δίκτυο στη Βουλγαρία στο βόρειο τμήμα της χώρας. Συγκεκριμένα, μεταφέρθηκαν Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι ο συνολικός φόρτος εμπορευμάτων που μετακινήθηκαν στο Βουλγαρικό δίκτυο κατά το 2008 ήταν 6.622×10³ τόνοι και το 2012 ήταν 16.378×10³ τόνοι με σταθερή σχεδόν ετήσια αύξηση. Ο φόρτος του 2012 αντιστοιχεί στο 3,1% του συνολικού της ΕΕ28 (σύμφωνα με δείκτη: iww_go_atygo της Eurostat).

Μεθοδολογία και συστηματοποίηση

- Ομαδοποίηση των κύριων τερματικών σταθμών που εξυπηρετούν εμπορευματικές κινήσεις ανά είδος (θαλάσσιοι και ποτάμιοι λιμένες) και κατανομή σε κάθε χώρα και NUTS2 της περιοχής μελέτης, σύμφωνα με αποτελέσματα δείκτη INT05.
- Καταγραφή του ετήσιου εμπορευματικού φόρτου για κάθε τερματικό σταθμό για την περίοδο αναφοράς από τις διαθέσιμες πηγές δεδομένων.
- Υπολογισμός ποσοστιαίας μεταβολής του ετήσιου εμπορευματικού φόρτου για κάθε τερματικό σταθμό σε δύο χρονικές περιόδους διάρκειας 4ετίς, δηλαδή 2004-2008 και 2008-2012.
- Ο δείκτης υπολογίζεται ανά έτος ώστε να υπάρχει δυνατότητα διαχρονικής εξέλιξης των μεγεθών που παρακολουθεί.
- Παρατήρηση 1: Ο εμπορευματικός φόρτος και η ποσοστιαία μεταβολή εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την έλλειψη δεδομένων σε κάποιους σταθμούς για κάποια από τα έτη αναφοράς. Επιπρόσθετα επηρεάζεται από τη μεταβολή των φόρτων που

μετακινούνται αλλά και σε μερικές περιπτώσεις από την προσθήκη νέων ή/και κατάργηση υφιστάμενων συνδέσεων του κάθε τερματικού με άλλους τερματικούς (με σχέση προέλευσης-προορισμού). Τα υφιστάμενα πρωτογενή δεδομένα δεν επαρκούν για τη διερεύνηση του βαθμού επίδρασης των παραπάνω στις μεταβολές του φόρτου.

- Παρατήρηση 2: Δεν βρέθηκαν αξιόπιστα και συμβατά δεδομένα για ποτάμιους λιμένες.
- Παρατήρηση 3: Δεν βρέθηκαν συμβατές πηγές που παρέχουν δυνατότητα διαχρονικής παρακολούθησης του φόρτου ή του έργου οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών σε επίπεδο NUTS2.

Πηγές

- Χώρες μέλη ΕΕ και Τουρκία: Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή στο http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.
Θαλάσσιες μεταφορές (Transport> Maritime transport> One detailed table per each reporting country).
Οδικές: α. Transport> Road transport> Road freight transport measurement> Total road freight transport και β. General and regional statistics> Regional statistics by NUTS classification> Regional transport statistics> Other regional transport> Road transport of goods.
Σιδηροδρομικές: Transport> Railway transport> Goods transport by rail
- Αλβανική στατιστική αρχή (Instat) (<http://www.instat.gov.al/en/figures/statistical-databases.aspx>)

**Πίνακας 2.
 Εμπορευματικός φόρτος εμπορευματοκιβωτίων, διαχρονική μεταβολή του και ποσοστό επί του συνολικού φόρτου στους
 κύριους θαλάσσιους και ποτάμιους λιμένες ανά Περιφέρεια**

NUTS II	Όνομασία	Σταθμός	Ετήσιος εμπορευματικός φόρτος εμπορευματοκιβωτίων (10 ³ τόνοι/έτος)			Μεταβολή (%)		Ποσοστό (%) φόρτου εμπορευματοκιβωτίων επί του συνολικού φόρτου (2012)
			Έτος			Περίοδος		
			2004	2008	2012	2004- 2008	2008- 2012	
<i>Αλβανία - το σύνολο της χώρας</i>								
AL01	North Albania	Durres	-	-	-	-	-	
<i>Βουλγαρία - το σύνολο της χώρας</i>								
BG31	Severozapaden	Vidin	-	-	-	-	-	-
BG32	Severen tsentralen	Rousse	-	-	-	-	-	-
BG33	Severoiztocen	Varna	973,000	1433,000	1409,000	47,3	-1,7	12,6%
BG34	Yugoiztochen	Burgas	292,000	445,000	477,000	52,4	7,2	3,2%
<i>Ελλάδα - το σύνολο της χώρας</i>								
EL11	Ανατολική Μακεδονία - Θράκη	Alexandroupolis	-	-	-	-	-	-
		Kavala	-	239,000	-	-	-	-
EL12	Κεντρική Μακεδονία	Thessaloniki	2818,000	2068,000	2884,000	-26,6	39,5	20,7%
EL14	Θεσσαλία	Amaliapolis	-	-	-	-	-	-
		Magnisias	-	-	-	-	-	-
		Volos	88,000	253,000	284,000	187,5	12,3	5,6%
EL21	Ήπειρος	Igoumenitsa	-	-	-	-	-	-
EL23	Δυτική Ελλάδα	Patra	0,000	-	-	-	-	-
		Antirio	-	-	-	-	-	-
		Rio	-	-	-	-	-	-
EL24	Στερεά Ελλάδα	Aliverio	-	4,000	-	-	-	-
		Chalkida	-	-	-	-	-	-
		Larymna	-	-	0,000	-	-	-
EL30	Αττική	Agioi Theodoroi	-	-	-	-	-	-
		Elefsina	0,000	399,000	-	-	-	-
		Megara	-	-	-	-	-	-
		Paloukia Salaminas	-	-	-	-	-	-
		Peiraias	14793,000	2998,000	30326,000	-79,7	911,5	86,2%

NUTS II	Όνομασία	Σταθμός	Ετήσιος εμπορευματικός φόρτος εμπορευματοκιβωτίων (10 ³ τόνοι/έτος)			Μεταβολή (%)		Ποσοστό (%) φόρτου εμπορευματοκιβωτίων επί του συνολικού φόρτου (2012)
			Έτος			Περίοδος		
			2004	2008	2012	2004- 2008	2008- 2012	
		Perama	-	-	-	-	-	-
EL42	Νότιο Αιγαίο	Adamas Milou	-	-	-	-	-	-
EL43	Κρήτη	Irakleio	88,000	86,000	147,000	-2,3	70,9	5,6%
<i>Ιταλία - περιφέρεια της Puglia*</i>								
		Bari	93,000	-	359,000	-	-	10,5%
		Brindisi	35,000	3,000	2,000	-91,4	-33,3	0,0%
		Taranto	5784,000	5661,000	1252,000	-2,1	-77,9	3,6%
<i>Σερβία - νότιες περιφέρειες και Βελιγράδι</i>								
SR01	Beogradski	Belgrade	-	-	-	-	-	
<i>Τουρκία - το ευρωπαϊκό τμήμα της χώρας</i>								
TR10	Istanbul	Istanbul	-	2536,000	1194,000	-	-52,9	31,8%
TR21	Tekirdag - Edirne - Kirkclareli	Tekirdag	-	297,000	6,000	-	-98,0	0,0%
Σύνολο			-	16422,000	38340,000	-	133,5	17,0%

* Αλλαγή μεθοδολογίας υπολογισμού μετά και από το 2008

Τα παραπάνω αποτελούν μέρος των παραδοτέων στο πλαίσιο της σύμβασης (Κωδικός αναφοράς 5265): ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ: ΔΙΑΤΡΟΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΙΚΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, που εκπονήθηκε το 2014-2015, για το Παρατηρητήριο της Εγνατίας Οδού, ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΤΣΑΚΙΡΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, Αρχ. Μηχ/κος - Χωροτάκτης - Πολεοδόμος

ΜΩΥΣΙΑΔΗ ΘΕΟΔΟΥΛΗ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

ΒΕΡΑΝΗ ΕΛΕΝΗ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

Δρ. ΓΑΒΑΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Πολιτικός Μηχ/κος

ΗΛΙΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

Καθ. ΚΑΥΚΑΛΑΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

Δρ. ΜΟΥΤΣΙΑΚΗΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ, Περιβαλλοντολόγος

Καθ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Καθ. ΠΙΤΣΙΑΒΑ ΛΑΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

Δρ. ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

Τα πλήρη τεύχη των εκθέσεων και λοιπών παραδοτέων της Μελέτης διατίθενται από τον ιστότοπο του Παρατηρητηρίου της Εγνατίας Οδού:

http://observatory.egnatia.gr/06_extras/6_4_reports.htm

Τα περιεχόμενα και οι τυχόν απόψεις που φιλοξενούνται στις εκθέσεις, στα κείμενα εργασίας και στους χάρτες του Παρατηρητηρίου δεν αντανakλούν απαραίτητα τη σύμφωνη γνώμη της εταιρείας ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για μη εμπορικούς σκοπούς με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται η πηγή (Παρατηρητήριο - ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.).